

Halangan Masyarakat Dalam Sistem Penyampaian Program Pendidikan: Satu Kajian Kes Di Baling, Kedah

Mahathir Yahaya, PhD, Azlinda Azman, PhD, Masarah Mohamad Yusof, PhD, Farhana Kamarul Bahrin, PhD & Noremy Md Akhir, PhD

Pusat Pengajian Sains Kemasyarakatan, Universiti Sains Malaysia, Malaysia
Fauli Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Kebangsaan Malaysia, Malaysia.

(mahathiryahaya@usm.my)

Abstrak

Sistem penyampaian yang berkesan adalah penting bagi menyebarkan sebarang bentuk maklumat berkaitan pendidikan kepada masyarakat. Intipati sebarang program pendidikan tidak dapat disampaikan kepada masyarakat sekiranya terdapat halangan kepada masyarakat untuk mendapatkan maklumat. Rentetan daripada masalah ini, satu penyelidikan kualitatif dijalankan disebuah sekolah di Baling, Kedah bagi mengenal pasti halangan masyarakat dalam mendapatkan maklumat daripada pihak sekolah. Sejumlah 10 orang ibu bapa serta lima wakil pelaksana daripada agensi kerajaan telah terlibat dalam proses temubual secara mendalam. Analisis bertema digunakan bagi menganalisis data yang diperolehi. Hasil kajian mendapati, kos yang tinggi, masa yang terhad, kewangan yang tidak kukuh, sikap negatif terhadap pendidikan serta kekurangan kebolehcapaian adalah antara halangan utama kepada masyarakat Baling mendapatkan maklumat pendidikan yang sewajarnya. Satu cadangan intervensi dengan pendekatan "bawah atas" digunakan bagi melihat kepada masalah ini.

Kata kunci: Masyarakat, Sistem penyampaian, Program pendidikan, Bawah-atas.

An effective delivery system is important in the dissemination of any education-related information to society. The gist of an educational program cannot be dispersed among members of society if there are obstacles preventing the reach of information. To that effect, a qualitative research is conducted in a school in Baling, Kedah aimed at identifying the aforementioned obstacles faced by society in attaining information from schools. A total of 10 parents and five representatives from government agencies were involved in an in-depth interview process. A themed analysis is used to analyse the obtained data. The results of the investigation reveal several obstacles such as high costs, severe time constraints, unstable financial situations, negative attitudes to education, and a lack of accessibility faced by the people in Baling in obtaining necessary educational information. An intervention suggestion based on the "bottom up" approach is used to understand the intricacies of this problem.

Keywords: Society, Delivery system, Education program, Bottom-up

PENGENALAN

Penglibatan atau penyertaan ibu bapa dalam program pendidikan yang dijalankan disekolah sangat memberi kebaikan kepada prestasi pelajaran anak-anak. Semakin tinggi penglibatan ibu bapa terhadap akademik anak-anak, maka semakin tinggi kecenderungan anak-anak kepada akademik. Penglibatan ibu bapa yang semakin berkurangan dalam aktiviti pembelajaran anak-anak dan program di sekolah memberikan kesan kepada pencapaian mereka dalam pembelajaran (West et al., 1998).

Melihat di daerah Baling yang mempunyai statistik pendidikan paling terendah dalam negeri Kedah, berdasarkan keputusan peperiksaan Ujian Peperiksaan Sekolah Rendah (UPSR), Penilaian Menengah Rendah (PMR) dan Sijil Pelajaran Malaysia (SPM). Kemerostotan pendidikan didaerah diluhat berpunca daripada sistem penyampaian yang tidak efektif. Ini kerana program-program bagi penambahbaikan prestasi pelajar yang dijalankan disekolah tidak mendapat penglibatan ibu bapa. Menurut Penolong Pegawai Pelajaran daerah Baling, Encik Asmadi Abdul Rahim (personal communication, 13 Mei, 2013), hanya 30 peratus daripada keseluruhan ibu bapa yang hadir dalam setiap program yang dijalankan di setiap sekolah termasuk mesyuarat Persatuan Ibu Bapa Dan Guru (PIBG). Jumlah ini dilihat amat berkurangan daripada jumlah yang disasarkan oleh setiap sekolah. Ini kerana, pihak sekolah hanya menyampaikan maklumat aktiviti atau program yang diadakan disekolah hanya menggunakan kaedah menggunakan surat. Sistem penyampaian ini dilihat tidak efektif kerana surat yang diberi kepada pelajar tidak diterima oleh ibu bapa. Melihat perkara diatas, artikel ini mengenal pasti halanganh masyarakat dalam mendapatkan maklumat program sekolah anak mereka.

METODOLOGI

Artikel ini menggunakan kaedah kualitatif bagi meneroka masalah sistem penyampaian program pendidikan. Dengan menggunakan rekabentuk kajian kes, sebuah sekolah di daerah Baling dipilih dalam menjalankan kutipan data. Sekolah ini mempunyai rekod prestasi keputusan yang tercorot dalam daerah Baling. Responden dipilih dengan mengikut kriteria yang ditetapkan iaitu (10) ibu bapa yang mempunyai anak yang bersekolah dilokasi yang dipilih. Pemilihan responden dibuat secara bertujuan dan menggunakan teknik temubual mendalam bagi mendapatkan maklumat yang sebenar. Dalam artikel ini, teknik temubual separa berstruktur digunakan.

Rumusan Metodologi

Kaedah kajian	Kualitatif
Reka bentuk kajian	Kajian kes
Pendekatan kajian	Induktif
Persampelan kajian	Persampelan bertujuan (<i>purposive sampling</i>)
Bilangan responden	10 orang ibu bapa
Teknik pengumpulan data	Temu bual mendalam
Instrumen kajian	Panduan soalan (separa struktur)
	Pengkaji
Analisis kajian	Analisis bertema

HASIL KAJIAN

Selepas meneroka halangan sistem penyampaian program pendidikan dalam kalangan masyarakat Baling ini, terdapat lima (4) sub tema ditemui dalam bahagian ini. Sub tema yang pertama adalah Kos dan kewangan yang melihat kepada sosio ekonomi, Sub tema yang kedua adalah masa yang terhad, Sub tema yang ketiga adalah sikap negatif terhadap akademik anak, sub tema yang keempat adalah kebolehcapaian yang serba kekurangan. Kesemua sub tema ini adalah halangan bagi masyarakat Baling dalam mendapatkan maklumat program yang dijalankan disekolah.

Halangan Masyarakat Dalam Sistem Penyampaian

	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	R10	Peratusan(%)
Kos				√		√	√	√	√	√	60%
Masa				√		√	√	√	√	√	60%
Sikap					√	√	√	√	√	√	50%
Kebolehcapaian				√		√	√	√	√	√	60%

Nota: R= Responden
n= Bilangan Responden

PERBINCANGAN KAJIAN

Terdapat juga beberapa halangan masyarakat terhadap sistem penyampaian yang digunakan di Baling. Di antaranya adalah kos dan kewangan iaitu perbelanjaan dalam mendapatkan maklumat program dan pendapatan keluarga, sikap negatif terhadap program yang dijalankan oleh pihak sekolah, masa yang sangat terhad diperuntukkan untuk akademik anak dan sumber kebolehcapaian yang dserba kekurangan dalam dalam mendapatkan maklumat program.

Kos/ Kewangan

Kos atau kewangan adalah halangah kepada ibu bapa bagi mendapatkan maklumat program pendidikan yang dijalankan disekolah. Ini juga dipersetujui oleh 60% responden ibu bapa mengatakan kos menjadi masalah bagi mereka untuk mendapatkan maklumat program pendidikan. Pendapatan yang rendah menjadi sebab mereka tidak mampu untuk mendapatkan maklumat program pendidikan dengan lebih pantas seperti menggunakan internet. Ini kerana ibu bapa menganggap kos yang dikeluarkan bagi persekolah anak mereka adalah satu pelaburan. Daripada pelaburan ini, ibu bapa mengharapkan anak-anak mereka mendapat keputusan yang cemerlang dalam pelajaran. oleh sebab itu, golongan ibu bapa berhempas pulas untuk menanggung kos persekolahan anak mereka. Selain itu, Faridah et al. (2005), menyatakan kos perbelanjaan persekolahan menjadi beban kepada pelajar yang tergolong dalam keluarga yang miskin. Kebanyakan ibu bapa tidak mampu menanggung perbelanjaan tersebut. Ini selari dengan kajian Wan Sofiah (2007), yang menyatakan kekangan utama dalam pendidikan anak-anak adalah penglibatan dan kewangan. Kebanyakan ibu bapa yang mempunyai masalah kewangan tidak dapat menyediakan pendidikan yang cukup kepada anak-anak seperti pakaian, peralatan pembelajaran dan pengangkutan. Ini kerana bagi menyediakan peralatan pembelajaran seperti internet, dan komputer

memerlukan kos yang tinggi. Rentetan daripada itu, ia memberi kesan kepada pendidikan anak mereka. Oleh itu, didapati ada ibu bapa yang memberhentikan anak daripada bersekolah supaya beban yang ditanggung dapat dikurangkan. Perkara ini akan memberi impak yang besar dalam sistem penyampaian maklumat program yang dijalankan di sekolah. Dengan kos sara hidup yang terlalu tinggi, keperluan sistem penyampaian tidak dapat disediakan kepada pelajar. Ibu bapa terpaksa mengutamakan keperluan asas seperti makan dan tempat tinggal. Perkara ini, akan melibatkan agensi yang terlibat dalam menyampaikan maklumat program kepada ibu bapa. Ia memberi masalah kepada mereka yang terlibat dalam mencapai objektif program.

Agensi yang terlibat seperti sekolah, pejabat pendidikan, mahupun wakil Persatuan Ibu Bapa dan Guru (PIBG) serta wakil komuniti mempunyai kemudahan yang lengkap dalam menyampaikan maklumat program kepada masyarakat. Ini termasuklah sekolah-sekolah dan pejabat kerajaan yang ada di Baling. Situasi ini menunjukkan kesemua responden pelaksana tidak mempunyai masalah dalam menyampaikan maklumat program pendidikan kepada pelajar dan ibu bapa. Walaupun begitu, jika ibu bapa tidak mampu mendapatkan maklumat program yang yang disalurkan, ia akan mencatatkan penyaluran maklumat tersebut. Banyak program-program yang dianjurkan oleh pihak sekolah mahupun PPD Baling yang memerlukan kehadiran ibu bapa. Contohnya, program motivasi bersama ibu bapa. Program ini memerlukan penglibatan ibu bapa bagi bersama-sama menentukan peranan mereka dalam meningkatkan prestasi pelajaran anak mereka. Sudah tentu maklumat tentang program telah diberi kepada pelajar melalui surat yang dibekalkan. Jika ibu bapa sibuk bekerja kerana terpaksa menampung kos perbelanjaan persekolahan yang tinggi, maka mereka tidak dapat meluangkan masa untuk membaca surat tersebut. Kos perbelanjaan yang tinggi membuatkan para ibu bapa terpaksa bekerja lebih masa bagi menampung kehidupan keluarga.

Masa yang terhad

Dengan kesibukan mencari pendapatan seharian, komuniti luar bandar sering kesempitan masa bersama keluarga. Masa yang terhad juga banyak mengganggu masyarakat bagi mengambil tahu tentang pendidikan anak-anak mereka. Ini disokong oleh Lareau (2000), masa yang terhad menyebabkan ibu bapa terlupa dengan fungsi mereka sebagai penjaga anak-anak terutamanya dalam pendidikan dan membiarkannya tanpa pemantauan yang serius. Ini kerana, kehadiran ibu bapa dalam pendidikan secara berterusan didapati berkait rapat dengan prestasi pelajaran anak mereka. Ini juga terjadi kepada 60% daripada keseluruhan responden (pelajar) iaitu R4, R6, R7, R8, R9, dan R10 mengatakan masa adalah halangan bagi mereka untuk menyampaikan maklumat program pendidikan kepada ibu bapa. Ini kerana kesibukan ibu bapa mereka dalam mencari wang bagi menampung perbelanjaan keluarga. Menurut Lareau (2000), kekangan masa menyebabkan ibu bapa kurang peka terhadap peranan mereka dalam pendidikan anak-anak dan membiarkan anak-anak belajar tanpa pemantauan.

Apabila kesibukan itu wujud maka masa untuk mengambil tahu aktiviti anak itu tidak dapat diperuntukkan. Keperluan kehidupan yang meningkat menyebabkan ramai terpaksa bekerja dan melakukan tugas-tugas ibu bapa diambil alih oleh individu atau institusi luar daripada keluarga seperti sekolah (Yaacob, 1991). Kos sara yang meningkat menyebabkan golongan ibu bapa terbeban untuk menampung perbelanjaan keluarga. Ibu bapa juga terpaksa bekerja lebih masa dalam bagi memenuhi keperluan hidup. Ini membuatkan masa dengan anak-anak sangat terhad. Dalam situasi ini, kesuntukan masa bagi seseorang pelajar untuk bertemu ibu bapa mereka untuk

berbincang hal pelajaran menjadi satu halangan, termasuklah bagi menyampaikan maklumat aktiviti dan program yang dijalankan di sekolah.

Terdapat juga yang membantu ibu bapa dalam mencari wang seperti R7, yang terpaksa menoreh getah sehingga tidak hadir ke sekolah untuk beberapa hari. Masa yang dikorbankan oleh responden membuatkan beliau ketinggalan dalam mendapatkan maklumat program pendidikan dari guru sekaligus tidak dapat menyampaikan maklumat tentang program kepada ibu bapa. Butler (2003) mengatakan bahawa terdapat kaitan masalah keluarga dalam masalah pelajar tidak ke sekolah. Ini bermakna salah satu faktor pelajar tidak hadir ke sekolah adalah berpunca masalah keluarga. Ia juga menghalang seseorang pelajar itu untuk mendapatkan maklumat tentang program yang dijalankan di sekolah. Manakala Wan Norasiah (2003) pula mengatakan pengaruh ibu bapa adalah faktor paling dekat untuk seseorang pelajar tidak hadir ke sekolah. Ini kerana ibu bapa berpendapat bahawa anak mereka tidak dapat hadir ke sekolah kerana melakukan urusan yang lebih penting di rumah (Lotz & Lee, 1999). Ini kerana ibu bapa tidak mempunyai masa yang cukup dalam menguruskan semua hal berkaitan keluarga dan memerlukan bantuan anak mereka. Perkara ini memberi kesan kepada pelajar yang tidak hadir ke sekolah, dimana mereka akan ketinggalan segala hal di sekolah termasuklah maklumat program yang diberi oleh guru. Perkara ini akan menyebabkan penyaluran maklumat kepada ibu bapa berkaitan program yang dijalankan di sekolah tidak berjaya.

Selain itu, ada juga pelajar seperti R10 dan R9 mengatakan aktiviti keluarga yang padat seperti kenduri dan aktiviti sosial ibu bapa seperti program komuniti setempat membuatkan ibu bapanya tidak mengendahkan tentang program di sekolah. Keterlaluan dalam menceburkan diri dalam aktiviti komuniti akan membuatkan peruntukkan masa kepada anak-anak mereka terhad. Ini disokong oleh Norazlinda (2007) yang mengatakan kebanyakan ibu bapa terlalu mementingkan aktiviti sosial mereka daripada aktiviti pendidikan anak-anak. Ini dilihat dalam mesyuarat Persatuan Ibu Bapa dan Guru (PIBG), dimana ramai ibu bapa tidak hadir ke mesyuarat PIBG dengan alasan tidak mendapat perlepasan daripada majikan Kamarudin (1989). Ini selari dengan dapatan kajian Yasin & Moong (2010) yang meneroka peranan ibu bapa dalam Persatuan Ibu Bapa Dan Guru (PIBG) di Sekolah Jenis Kebangsaan Cina di Kulai Johor, mendapati penglibatan ibu bapa dalam mesyuarat PIBG adalah amat berkurangan. Kebanyakan ibu bapa memberi alasan sibuk dengan tugas harian dan tiada masa untuk hadir ke mesyuarat tersebut. Ini kerana kebanyakan mesyuarat yang diadakan di sekolah pada hari bekerja menyebabkan ibu bapa tidak dapat meluangkan masa untuk bersama-sama melibatkan diri dalam mesyuarat tersebut (Kamarudin, 1989). Daripada perkara ini, apabila ibu bapa itu sendiri tidak mempunyai masa untuk hadir aktiviti sekolah anak mereka, ternyata mereka juga tidak mempunyai masa bersama anak-anak mereka. Apabila ibu bapa dan seseorang anak itu tidak mempunyai banyak masa dalam keluarga, maka segala aktiviti sekolah tidak dapat dikongsi bersama sekaligus maklumat program pendidikan yang ada di sekolah juga tidak dapat disalurkan oleh seseorang pelajar kepada ibu bapanya.

Masalah ini membuatkan program yang dijalankan tidak menerima penglibatan ibu bapa yang memberangsangkan. Ini menunjukkan ibu bapa tidak menguruskan masa dengan baik sehingga tidak mengambil tahu tentang program pendidikan. Perkara ini sekaligus membuatkan sesebuah program tidak dapat mencapai objektif.

Sikap negatif

Bagi meningkatkan ilmu pengetahuan, sikap yang positif diperlukan untuk mempelajari sesuatu yang baru. Seseorang pelajar tidak akan berjaya jika sikap untuk mengambil tahu tentang pelajaran tidak diserap dalam diri mereka. Perkara sedemikian berlaku dalam kajian ini, di mana sikap yang tidak mengambil endah terhadap program yang dijalankan mempengaruhi sistem penyampaian program pendidikan di Baling.

Ini terbukti apabila R6, R7, R8, R9 dan R10 mengatakan mereka sibuk mencari duit bagi menampung perbelanjaan keluarga. Dengan bebanan yang ditanggung oleh responden, mereka mengambil sikap negatif dengan tidak mementingkan program yang dijalankan oleh pihak sekolah. Tajudin (1999), mendapati ibu bapa yang mempunyai bilangan ahli keluarga yang ramai serta mempunyai pendapatan yang rendah menjadi punca pelajar gagal di dalam pelajaran. Sikap dan tanggungjawab ibu bapa terhadap pelajaran anak-anak mereka akan terabai disebabkan mereka tidak dapat memenuhi kelengkapan yang seharusnya disediakan di dalam proses pembelajaran anak-anak. Mengikut Ungku Aziz (Mingguan Malaysia, 31 Ogos 2003) masalah bumiputera adalah kemiskinan dan kemunduran. Ini menyatakan, ibu bapa yang berpendapatan rendah tidak mampu menyediakan peralatan pembelajaran sekaligus tidak mementingkan hal anak mereka. Hal ini akan melahirkan sikap negatif kepada ahli keluarga.

Dalam kajian mengenai Keciciran Pelajar Di Sekolah Menengah oleh Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Pelajaran, Kementerian Pendidikan Malaysia, telah menyatakan sikap negatif ibu bapa dan keluarga dalam pendidikan ialah tidak mendedahkan pendidikan serta aktiviti yang disertai oleh anak di sekolah, tiada kesedaran tentang kepentingan pendidikan dan merelakan anak bekerja daripada bersekolah (Salleh et al, 2009). Ternyata sememangnya, kebanyakan ibu bapa tidak menunjukkan sikap positif terhadap pendidikan dan aktiviti anak mereka. Dalam isu ini, pengetua, guru dan masyarakat adalah individu yang penting dalam membantu dalam menyedarkan ibu bapa tentang kepentingan pendidikan anak. Pihak kerajaan atau sekolah juga memainkan peranan penting dalam membantu mengubah sikap pelajar untuk berminat kepada pelajaran. Perkara ini, disokong oleh kajian Samal (2012) yang menganalisa sikap ibu bapa terhadap pendidikan anak mereka. Kajian yang menggunakan borang soal selidik dibuat kepada 116 ibu bapa sebanyak 29 buah keluarga. Mereka mengatakan bahawa terdapat kelemahan dalam sistem pembelajaran yang digunakan oleh anak mereka yang perlu dibaiki oleh pihak kerajaan (Samal, 2012). Jika di sekolah, guru dan pengetua haruslah menanamkan semangat yang tinggi tentang pelajaran terhadap pelajar. Kesempatan yang ada didalam kelas haruslah digunakan oleh guru dalam memberi nasihat dan tunjuk ajar tentang kepentingan pendidikan. Guru juga hendaklah menggunakan pendekatan yang terbaik dalam mempengaruhi pelajar untuk melibatkan diri dalam aktiviti dan program pendidikan. Pihak sekolah haruslah menyediakan aktiviti dan program yang boleh menyedarkan mereka betapa pentingnya pendidikan dalam kehidupan. Program motivasi haruslah diperbanyakkan. Program sebegini tidak semestinya dikendalikan oleh kakitangan kerajaan, ia juga akan lebih berkesan jika dikendalikan oleh pakar-pakar motivasi yang mempunyai kemahiran dalam menyentuh perasaan pelajar sekali gus akan dapat menanamkan sikap yang minat dengan pelajaran. Aspek harapan ibu bapa dan kemiskinan keluarga boleh dijadikan elemen dalam kursus yang diberi. Pengkaji melihat faktor dalaman seseorang pelajar itu, adalah faktor utama untuk disentuh dalam memberi motivasi kepada pelajar. Ini kerana menurut Bloom (1956), pemikiran dan tingkahlaku yang baik akan melahirkan sikap yang positif. Walau bagaimanapun ianya datang daripada emosi yang stabil.

Kebolehcapaian/ sumber terhad

Salah satu agenda kerajaan, adalah merapatkan jurang digital dengan berusaha untuk mendidik masyarakat menggunakan teknologi melalui Rancangan Malaysia Kelapan (Malaysia, 2006). Dengan mempunyai masyarakat yang berteknologi ia akan membuatkan negara menuju kearah ekonomi berasaskan pengetahuan yang disarankan dalam rancangan Rancangan Malaysia Kesembilan. Oleh itu, langkah mewujudkan K-masyarakat iaitu melahirkan masyarakat yang bermaklumat. Usaha awal yang dilakukan adalah peningkatan infrastruktur dikawasan pendalaman serta memperbanyakkan kebolehcapaian infrastruktur komunikasi (Malaysia, 2006).

Walau bagaimanapun, seramai 60% responden ibu bapa tidak mempunyai *accessibility* bagi mendapatkan maklumat program pendidikan bagi anak mereka. Walaupun surat tentang program yang disediakan oleh pihak sekolah sebagai sistem penyampaian maklumat program kepada ibu bapa, tetapi ia tidak digunakan oleh responden ini dengan alasan kesibukan bekerja. Rentetan daripada perkara tersebut mereka tidak mempunyai sumber kebolehcapaian yang lain untuk mendapatkan maklumat program anak mereka. Ini adalah salah satu halangan mereka dalam sistem penyampaian maklumat program pendidikan.

Selain itu, mereka ada juga mendapatkan maklumat program pendidikan anak mereka dengan komuniti seperti rakan-rakan, masjid dan ketika majlis perkahwinan. Walau bagaimanapun, pemberian maklumat program bersama komuniti dijalankan secara umum seperti pengumuman kepada semua tetamu yang hadir ketika majlis perkahwinan. Dengan cara ini, mereka tidak mampu memahami dan meneliti intipati program. Penyampaian maklumat program sebegini jarang digunakan melainkan ada majlis keramaian dijalankan. Ini membuatkan responden tidak mempunyai pilihan dalam mendapatkan maklumat program pendidikan.

KESIMPULAN

Kesimpulannya, halangan terbesar golongan ibu bapa dan pelajar ini adalah berkaitan kewangan. Dengan pendapatan yang rendah membuatkan ibu bapa terpaksa membuat kerja tambahan dan masa bersama anak tidak dapat diperuntukkan. Pendapatan yang ada juga terpaksa diperuntukkan untuk melangsaikan hutang. Apabila masalah kewangan ini timbul rentetan daripada bebanan hutang dan pendapatan yang rendah, mereka tidak mampu menyediakan keperluan pembelajaran di rumah seperti talian internet, sekaligus tidak boleh mengakses maklumat program yang disediakan oleh pihak kerajaan. Bagi mereka, kos yang diperlukan sangat tinggi dalam mendapatkan maklumat program. Ekoran daripada situasi tersebut, tahap motivasi golongan ibu bapa dalam melibatkan diri dalam program yang dianjurkan oleh pihak kerajaan adalah rendah. Situasi ini akan mempengaruhi sikap mereka dalam mengambil tahu tentang pendidikan anak mereka sekaligus tidak cuba untuk mengambil tahu tentang program yang dijalankan. Ia juga akan memberi kesan kepada sikap pelajar itu sendiri dalam meningkatkan prestasi pelajaran. Ternyata kewangan, kos, sikap, masa dan kebolehcapaian menjadi halangan kepada masyarakat Baling dalam mendapatkan maklumat tentang program sekolah anak mereka. Ia memberi kesan terhadap sistem penyampaian program pendidikan dalam kalangan masyarakat Baling.

Oleh yang demikian, pengkaji melihat masyarakat luar bandar ini khususnya masyarakat Baling memerlukan pelbagai usaha daripada pelbagai pihak terutamanya penglibatan komuniti setempat

dalam memperbaiki sistem penyampaian yang ada. Dengan pendekatan ‘bawah-atas’ komuniti haruslah memperkasakan ahli mereka untuk bersama-sama membantu dalam mendapatkan maklumat yang disalurkan oleh pelaksa seperti sekolah. Penglibatan komuniti menggunakan pendekatan ‘bawah-atas’ dilihat sebagai satu usaha yang patut diketengahkan dalam menangani keciciran maklumat program pendidikan yang disediakan oleh pihak kerajaan.

RUJUKAN

- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objectives, handbook I: The cognitive domain*. New York: David McKay Co Inc.
- Faridah, A.H.A., Hasmanie, A.H., & Hasnain, M.I. (2005) "A study on construction and demolition waste from buildings in Seberang Perai," in *Proceeding of 3rd national conference in Civil Engineering*, Cophthorne Orchid, Tanjung Bungah, Malaysia.
- Kamarudin, K. (1989). *Kepimpinan profesional dalam pendidikan*. Kuala Lumpur: Teks Publishing Sdn. Bhd.
- Lareau, A. (2000). *Home advantage: Social class and parental intervention in elementary education*, Lanham, MD: Roman & Littlefield.
- Lotz, R., & Lee, L. (1999). Sociability, school experience, and delinquency. *Youth & Society*, 31(3), 199–224.
- Norazlinda, S. (2007). Meritokrasi: Faktor sosio ekonomi dan peluang pendidikan tinggi. In: *The 5th ASEAN Symposium on Educational Management and Leadership (ASEMAL 5)*.
- Salleh, M.J., Hashim, C.N., Hassanaen, I., Dawi, A.H. (2009). Status Sosio Ekonomi Dan Komitmen Ibu Bapa Terhadap Pencapaian Pelajar Dalam Penilaian Menengah Rendah, Malaysia. Kertas kerja yang dibentangkan di *14th International Conference on Education. Theme: Bridging Words: Making Connections in Education*. Sultan Hassanul Bolkuah Institute of Education Universiti Brunei Darussalam. 21-24.
- Samal, R. (2012). *Parents attitude towards schooling and education of children*. Odisha: National Institute of Technology.
- Tajuddin, A. (1999). *Faktor Yang membawa Kepada Sikap rajin Belajar Tiong Hua*. www.idealismahasiswa.net/artikel/harian/feb2002/14feb03.html
- Wan Norasiah, W.I. (2003). *Akhlak Remaja di Felda Ulu Belitong*. Unpublished master's thesis, Akademi Pengajian Islam, Universiti Malaya, Kuala Lumpur.
- Wan Sofiah, M.O. (2007). *Penglibatan Ibu Bapa Dalam Pendidikan Anak-anak Kaum Penan: Kajian Kes Di Hilir Tinjar, Baram, Sarawak*. Working paper 14. Faculty of Social Sciences, University Malaysia Sarawak.

Yaacob, H. (1991). *Keluarga melayu bandar*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa & Pustaka.

Yasin A.M.Z. & Moong, S. K. (2009). *Peranan ibu bapa dalam persatuan ibu bapa dan guru-guru (PIBG) sekolah jenis kebangsaan cina di Kulai, Johor*. Universiti Teknologi Malaysia.